

Extra les!

Nieuwsbegrip Extra

Met enige regelmaat ontwikkelt Nieuwsbegrip in opdracht van bedrijven of maatschappelijke organisaties een speciale themales. Bedrijven die ons vragen om zulke lessen te ontwikkelen doen dit vaak in het kader van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen', ideale organisaties brengen via de les het maatschappelijke onderwerp waarop zij zich richten onder de aandacht.

De Nieuwsbegrip Extra-lessen worden mogelijk gemaakt door financiering van de externe opdrachtgever. De inhoud van de lessen wordt echter ontwikkeld door en valt volledig onder verantwoording van de Nieuwsbegripredactie.

Handleiding Extra les over Brandveiligheid niveau B

Vooraf

BRANDWEER

**nederlandse
brandwonden
stichting**

De les is ontwikkeld samen met de Nederlandse Brandwonden Stichting en Brandweer Nederland. De maand oktober staat in het teken van de Nationale Brandpreventieweken. Tijdens deze weken voert Brandweer Nederland samen met alle brandweerregio's in Nederland en de Nederlandse Brandwonden Stichting campagne om de brandveiligheid in Nederland te vergroten. De campagne is er dit jaar op gericht om veilig gedrag bij oplaadbare

apparaten aan te leren. Voor kinderen van 9 tot en met 12 jaar is er ook een game 'Brandweer zoekt speurneuzen!'. Met deze game leren kinderen wat brandveilig gedrag is. Ze gaan klassikaal of individueel als brandonderzoeker aan de slag om te onderzoeken hoe brand is ontstaan. De game is te vinden op www.brandweersoektspeurneuzen.nl. Bij de game hoort ook nog een leuke prijsvraag.

**BRANDWEER ZOEKT
SPEURNEUZEN**

Lesoverzicht

Onderwerp	Brandweercampagne: Brandweer zoekt speurneuzen
Opdracht 1	Tekst actief lezen en sleutelvragen
Opdracht 2	Sleutelschema: een infographic maken
Opdracht 3	Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht)
Opdracht 4	Branddriehoeken (extra opdracht)
Clib-score	Functioneringsniveau begripend lezen M7-E7

Materiaal

Voor elke leerling:

- de tekst *Brandweer zoekt speurneuzen!* (niveau B);
- bijbehorende opdrachten voor niveau B;
- voor abonnees van Nieuwsbegrip: het stappenplan met woordhulp (op de website bij Basismateriaal, tabblad Stappenplannen).

Woordenschat (NB met deze woorden zijn geen online oefeningen beschikbaar):

veroorzaken	= zorgen dat iets gebeurt
de campagne	= de actie om iets bekend te maken
de accu	= apparaat dat elektrische stroom bewaart, een soort batterij
brandbaar	= dat makkelijk brandt
de zuurstof	= gas dat in de lucht zit. Je kunt het niet zien of ruiken. Mensen hebben het nodig om te leven.
ontstaan	= beginnen te bestaan
doven	= iets brandends uitmaken
de ondergrond	= de laag die ergens onder zit of ligt
volledig	= helemaal
origineel	= oorspronkelijk, die er echt bijhoort

Opdrachten

Toelichting

Actief lezen en sleutelvragen

In de basislessen nieuwe stijl ligt de nadruk op het onderdeel Actief lezen. Onder actief lezen verstaan we het lezen van de tekst in drietallen, waarbij leerlingen in interactie met elkaar bespreken waar de tekst over gaat. Hierbij zijn ze gericht op de inhoud. Bij het actief lezen is het de bedoeling dat de leerlingen voorspellen, onduidelijkheden ophelderen en zelf vragen stellen. Hiervan maken ze notities op het werkblad Actief lezen (linkerkolom) Na het lezen van elk stukje bespreken en beantwoorden ze bij elk stukje de sleutelvragen (rechterkolom). De sleutelvragen stimuleren leerlingen om verbanden te doorzien, afleidingen te maken en de tekst samen te vatten. Deze activiteiten zijn erop gericht de leerlingen te ondersteunen in het vormen van een mentaal plaatje van de tekst.

Voorkom dat de leerlingen zich alleen richten op het beantwoorden van de vragen. Dat kunt u sturen door ze te vragen om op het werkblad ook iets in te vullen in de linkerkolom.

Werkwijze

- Introduceer het onderwerp klassikaal met behulp van de digibordtool voorspellen. Hebben de leerlingen al iets van de nieuwe campagne van de brandweer gezien of gehoord?
- Vertel wat het leesdoel is. Geef zo nodig nog uitleg over de werkwijze bij Actief lezen. Bespreek de uitleg.
- Groepjes II en III werken in drietallen met de tekst, het werkblad Actief lezen met de sleutelvragen en maken daarna het sleutelschema (opdracht 2).
- Begeleid zelf groep I. Maak gebruik van de modeltekst, de sleutelvragen en de hulpvragen. Laat de leerlingen na verlengde instructie zelf werken aan de opdracht.

powered by

- Nabespreking: check of lesdoel en leesdoel bereikt zijn. Laat leerlingen eventueel zelf hun antwoorden controleren en bespreek het proces na. Hang de infographics eventueel op in de klas.
- Neem de werkbladen Actief lezen in om inzicht te krijgen in het werk van de verschillende groepjes.

OPDRACHT 1

drietallen

Tekst actief lezen en sleutelvragen

Model de inleiding. Daarna gaan de leerlingen in groepjes verder met actief lezen. Daarbij vullen ze het werkblad Actief lezen in.

Modeltekst

Modellen van de inleiding m.b.t. actief lezen en ophelderende van onduidelijkheden

Brand in huis, daar moet je niet aan denken. *Daar wil ik inderdaad niet aan denken. Dat is echt vreselijk! Je ziet of hoort het wel eens op het nieuws. Ik hoop niet dat ik dat ooit meemaak. Toch zijn er jaarlijks bijna 100 000 woningbranden. Dat is eigenlijk wel heel erg veel. Dat wist ik niet. Vaak worden branden veroorzaakt door mensen zelf. Mensen veroorzaken vaak de branden zelf. Dat betekent dus denk ik dat zij iets doen waardoor er brand komt. Ze zetten bijvoorbeeld een kaars te dicht bij de gordijnen of letten niet goed op bij het koken. Een steeds groter gevaar is het verkeerd opladen van apparaten als een mobieltje of een tablet. Hier heb ik dus net gelezen hoe mensen die brand dan veroorzaken. Met kaarsen en bij het koken moet je ook inderdaad altijd heel goed oppassen. Vuur is heel gevaarlijk. Maar dat je ook brand kunt krijgen als je je mobieltje verkeerd oplaadt, dat wist ik niet. Ik weet eigenlijk ook niet of ik mijn mobieltje dan wel goed oplaadt. Daarom zijn de brandweer en Brandwonden Stichting een campagne begonnen om kinderen brandveilig gedrag aan te leren. Brandveilig gedrag zal wel betekenen dat je iets zó doet dat er geen gevaar voor brand is. Dat je dus leert wat je wel en niet moet doen om ervoor te zorgen dat er geen brand komt. Misschien leer je dan ook hoe je je mobieltje wel én niet moet opladen. Dat zou wel heel goed zijn. Een campagne is vaak bedoeld om mensen ergens over te laten nadenken. Ik weet dat er in de Nieuwsbegriples ook een les was over een campagne om kapotte spullen niet direct weg te gooien, maar eerst te kijken of je ze nog kunt repareren.*

Wat hebben jullie mij horen doen? Ik zei hardop wat er in mij opkwam tijdens het lezen van de inleiding. Als je actief leest, dan sta je bijvoorbeeld stil bij onbekende woorden. Ik dacht na over de woorden veroorzaken, brandveilig en campagne. Daarvoor gebruikte ik de strategie ophelderende. Ik keek naar het woord zelf, las een stukje terug en keek of ik uit de zin kon afleiden wat de woorden betekenden.

Je stelt jezelf ook vragen als je actief leest. Bijvoorbeeld als je een signaalwoord tegenkomt. En je bedenkt en bespreekt samen of je begrijpt wat er staat. Onbekende woorden en vragen kun je op het werkblad schrijven.

Sleutelvragen en hulpvragen

Brand door oplaadbare batterijen

Sleutelvraag 1: Welke gevaren zitten er aan oplaadbare batterijen?

Hulpvraag 1a: Wat kan er met een oplaadbare batterij gebeuren als die kapot is (afleiden)

Hulpvraag 1b: Waarom moet je je telefoon niet op je bed of onder je kussen leggen als hij aan de oplader ligt?

Branddriehoek

Sleutelvraag 2: Waarom moet je weten wat de branddriehoek is?

Hulpvraag 2a: Welke drie dingen horen bij de branddriehoek?

Hulpvraag 2b: Wat gebeurt er als een van de drie dingen uit de driehoek wegvalt?

Apparaten veilig opladen

Sleutelvraag 3: Waar moet je op letten bij het opladen van batterijen?

Hulpvraag 3a: Waarom moeten apparaten op een ondergrond liggen die niet in brand kan vliegen? Wat betekent ondergrond? Welke twee woorden herken je hierin? (opheldereren en verbanden) Let op het signaalwoord *want*.

Hulpvraag 3b: Waarom kun je je telefoon wel op je bureau leggen bij het opladen, maar niet op je bed? (afleiden)

Hulpvraag 3c: Waarom moet je je telefoon niet onder je kussen of dekbed opladen? (verbanden) Let op het signaalwoord *dus*.

Waarom kun je je telefoon beter overdag opladen? (verbanden) Let op het signaalwoord *want*.

Game: Brandweer zoekt speurneuzen

Sleutelvraag 4: Wat leer je met de game 'Brandweer zoekt speurneuzen!'?

Hulpvraag 4a: Wat betekent *brandveilig*? Welke twee woorden herken je hierin? (opheldereren)

Hulpvraag 4b: Wat betekent *ontstaan*? (opheldereren)

Na het lezen

Sleutelvraag 5: Zou jij nu, na het lezen van de tekst, iemand kunnen vertellen hoe je je telefoon wel en niet moet opladen?

Sleutelvraag 6: Denk jij dat er nog anderen zijn voor wie de campagne ook heel nuttig zou kunnen zijn?

Hulpvraag: Weten volwassenen hoe ze hun telefoon veilig moeten opladen? (afleiden)

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 2

drietallen

Sleutelschema: een infographic maken

De leerlingen gaan bij de tekst een infographic maken. Dat is een schema met de belangrijkste getallen en informatie uit de.

OPDRACHT 3

individueel/
drietallen

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

Oefenen met de woorden uit de tekst (extra opdracht)

De leerlingen gaan eerst individueel aangeven in hoeverre ze de gegeven woorden uit de tekst denken te kennen. Daarna maken ze in drietallen de kruiswoordpuzzel met die woorden. Bespreek de opdracht klassikaal. Konden de leerlingen het zinnetje vinden?

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

OPDRACHT 4

drietallen/
klassikaal

Wat kun je doen om de brand te stoppen?

De leerlingen denken aan de branddriehoek en discussiëren in drietallen wat de drie dingen van de branddriehoek zijn en wat ze kunnen doen om de brand te blussen.

Bespreek de verschillende oplossingen na.

Eventueel kunt u nu of op een ander moment deze week het filmpje *Wat moet je doen bij brand in huis?* samen met de leerlingen bekijken. In dit filmpje krijgen Tom en Yannick een korte cursus brand blussen. Er wordt ook duidelijk gemaakt wat je in sommige gevallen juist beter niet kunt doen.

U vindt het filmpje hier:

<https://schooltv.nl/video/wat-moet-je-doen-bij-brand-in-huis-de-oorzaak-wegnemen-en-blussen/>

Antwoorden: Zie **antwoorden** achteraan deze handleiding.

Antwoorden

OPDRACHT 1 Actief lezen

Tijdens het lezen	
Brand door oplaadbare batterijen	1. Welke gevaren zitten er aan oplaadbare batterijen? <i>Een oplaadbare batterij kan in brand vliegen. Hij kan kapot zijn, zonder dat je het weet. Maar het kan ook zijn dat je je telefoon verkeerd oplaadt. De telefoon wordt dan te warm en vliegt in brand.</i>
Branddriehoek	2. Waarom moet je weten wat de branddriehoek is? <i>De branddriehoek noemt de drie dingen die nodig zijn om brand te krijgen. Als een van deze dingen er niet is, dan is er geen brand. Zo kun je ook uitvinden hoe je brand kunt uitmaken.</i>
Apparaten veilig opladen	3. Waar moet je op letten bij het opladen van batterijen? <i>Je moet erbij zijn, de plek moet niet te makkelijk in brand vliegen, je moet je telefoon niet te lang aan de oplader laten en het</i>

	<i>snoertje moet niet beschadigd zijn en het moet het originele snoertje zijn.</i>
Game: Brandweer zoekt speurneuzen!	4. Wat leer je met de game 'Brandweer zoekt speurneuzen!' <i>Je leert als een brandonderzoeker hoe een brand is ontstaan. Zo leer je meer over brand en brandveilig gedrag.</i>
Na het lezen	
<p>Sleutelvraag 5: Zou jij nu, na het lezen van de tekst, iemand kunnen vertellen hoe je je telefoon wel en niet moet opladen? <i>Ja of nee. Als het goed is heb je in de tekst een aantal dingen kunnen lezen waar je bij het opladen goed op moet letten.</i></p> <p>Sleutelvraag 6: Wie kunnen er nog meer veel leren van deze campagne, denk je? <i>Misschien iedereen wel. Heel veel mensen laden hun telefoon misschien niet goed op.</i></p>	

OPDRACHT 2 Schema: een infographic maken

Brandweer zoekt speurneuzen!

Jaarlijks zijn er 100 000 woningbranden.

Brand wordt vaak veroorzaakt door mensen zelf.

Brand kan ontstaan door bijvoorbeeld:
brandende kaarsen en niet opletten bij het koken en verkeerd opladen

Kijk goed uit met oplaadbare batterijen. Zo kan er brand komen:

opladen op een plek die heel warm kan worden

een kapot snoertje

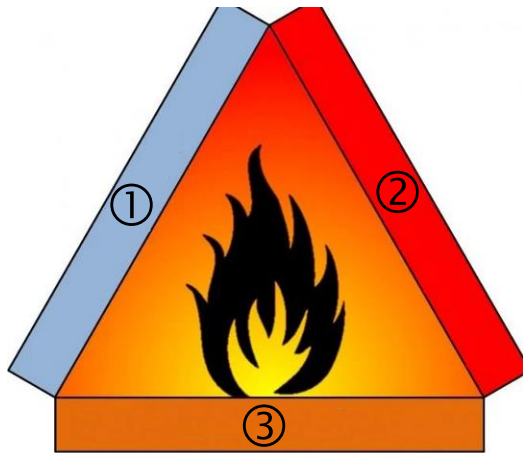

een volle batterij aan de oplader laten liggen

Het apparaat kan te heet worden. En dan? dan kan het in brand vliegen

De branddriehoek bestaat uit:

1. *brandbare stof*
2. *zuurstof*
3. *hoge temperatuur*

Zo laad je apparaten veilig op:

1. **zorg dat je** *erbij bent en niet slaapt.*
2. **op een ondergrond die** *hard is en niet makkelijk brandt.*
3. **het snoetje is** *niet kapot.*
4. **het is een originele oplader die bij de telefoon hoort.**

Er is een game.

De game heet

Brandweer zoekt speurneuzen

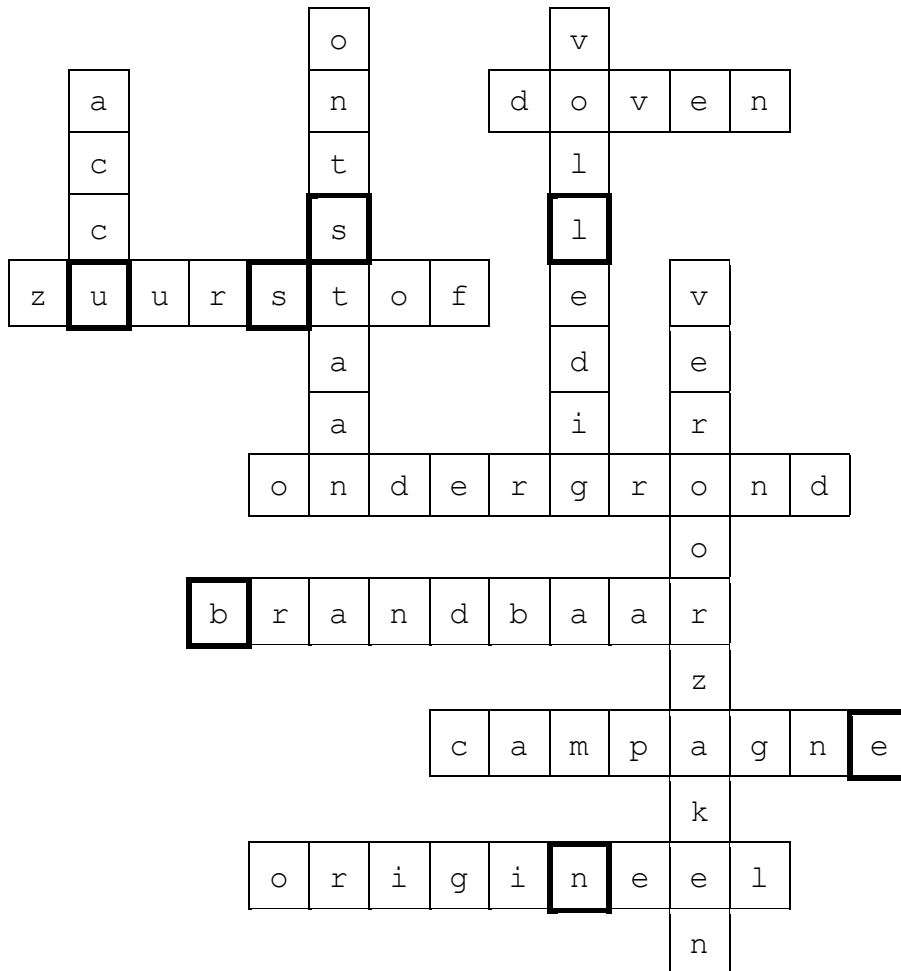
De game is voor kinderen van 9 tot en met 12 jaar.

In de game ga je aan de slag als brandonderzoeker.

Je vindt de game op www.brandweersoektspeurneuzen.nl

Bij de game hoort een leuke prijsvraag. Speur jij mee?

OPDRACHT 3

Het gezochte woord is: blussen

OPDRACHT 4

Situatie 1: vlam in de pan.

brandstof: het vet of eten in de pan

temperatuur: de kookplaat

zuurstof: overal in de keuken

Je kunt de zuurstof wegnemen door een deksel op de pan te doen. Je kunt de temperatuur wegnemen door het fornuis laag te draaien.

Situatie 2: strijkijzer veroorzaakt brand.

brandstof: de kleding

temperatuur: het hete strijkijzer

zuurstof: overal in de kamer

Je kunt de temperatuur wegnemen door het strijkijzer uit te doen. Ook kun je het strijkijzer rechtop zetten.

Je kunt een blusdeken over de strijkplank leggen zodat de zuurstof wegvalt. Dit moet overigens wel echt een blusdeken zijn, dus geen gewone deken.